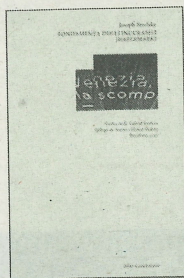

Hiverns venecians

Xavier Dilla

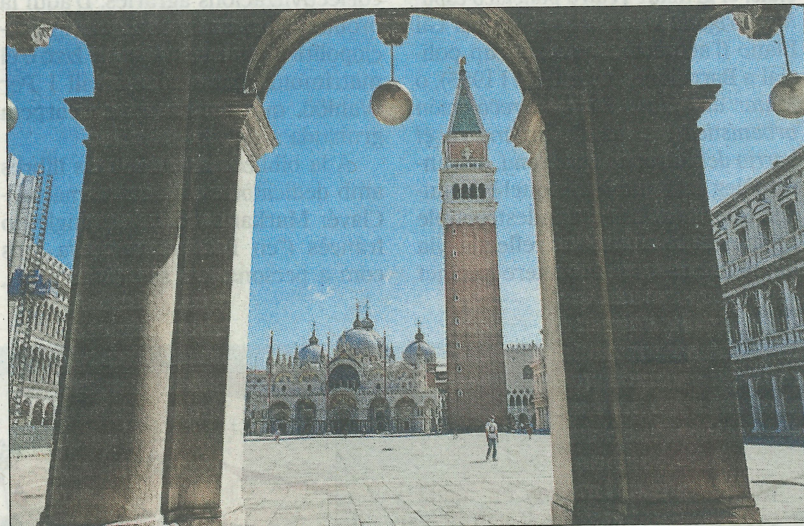
A turada en el temps, banyada per unes aigües que l'ensorren a poc a poc mentre la immortalitzen en la seva extraordinària singularitat urbana, de Venècia, si deixem de banda el turisme de masses i de selfie, n'hi ha gairebé tantes imatges com visitants ha tingut, perquè, tot i no ser una gran ciutat, és inacabable, multiforme, diversa. Quan vaig llegir la biografia de Vivaldi per H. C. Robbins Landon, em va sorprendre adonar-me que de fet, al temps del gran músic, la ciutat ja vivia una certa decadència, que la màxima esplendor quedava segles enrere. Ara que el descens dràstic de visitants a causa de la pandèmia ha salvat Venècia —qui sap si definitivament— de la voracitat dels megacreuers i de la sobreexplotació turística, *Fondamenta degli Incurabili*, aquest peculiar llibre de 1989 que li va dedicar Joseph Brodsky (Sant Petesburg, Rússia, 1940 - Nova York, EUA, 1996) ens retorna al final del segle XX, quan els “nous batallons alemanys o els ubics japonesos” que feien nosa a l'escriptor rus nacionalitzat nord-americà només eren una pàl·lida pre-

FONDATA DEGLI INCURABILI

Joseph Brodsky
Traducció de
Gabriel Ventura
Días Contados
128 pàg. 15 euros

10/12/2020

La Venècia de Joseph Brodsky és atípica, també a l'hivern. / GETTY

sou universitari nord-americà. La tria té alguna cosa d'afinitat electiva, perquè Venècia ja era, en la infantesa i la joventut sota el règim soviètic, una promesa de fugida, una presència literària i cultural, alguns records tòpics però clavats al cor (unes postals, una petita gòndola de coure *made in China*). Fins i tot l'aire nòrdic de Venècia i els seus canals li evocuen la ciutat natal, “com una extensió de Sant Petersburg en una història millor, per no parlar de la latitud”.

Fondamenta degli Incurabili no té un fil clar, transita de la reflexió sobre la identitat perplexa de l'exiliat a la descripció arquitectònica, de l'anècdota personal (la fugaç eslavista italiana comunista, que és el primer contacte de Brodsky a la ciutat; la patètica visita amb Susan Sontag a la vídua d'Ezra Pound) a la caracterització de l'essència de Venècia, que són les pàgines millors: l'aigua que ens desequilibra, acostumats com estem a caminar en terra ferma; l'ull desbordat de bellesa, aclaparadora i a penes transformada pel pas del temps. Brodsky clava la definició d'allò que fa única Venècia: “La bellesa és consol i refugi. No ens amenaça amb la mort ni amb la malaltia”. La traducció de Gabriel Ventura és impecable a l'hora de transmetre aquesta bellesa que Brodsky com-

figuració del desori massiu recent.

El llibre no és ni una guia ni un diari de visita. Tampoc és una col·lecció de proses poètiques, a pesar que consta de 51 fragments d'extensió desigual en què, més d'un cop, traspua la mirada del gran poeta que és Brodsky (“La lluna, extraordinàriament alta, travessada per la firma burocràtica d'un núvol, semblava una *t* insòlita i afilada”). Sens dubte, el llibre el gaudirà més qui ja hagi estat a Venècia i se n'hagi enamorat, perquè hi trobarà motius de

el que n'escriu Brodsky.

La seva Venècia és atípica. No és la lluminosa de l'estiu ni l'acolorida i llampant del carnaval. Hi va cada any al principi de l'hivern (“l'estació equivocada”, ironitza) aprofitant les cinc setmanes de vacances acadèmiques de què disposa com a docent universitari. Però no es tracta de l'oci d'un professor qualsevol. D'entrada, perquè hi va a treballar, a viure: “Per acabar una obra, traduir, escriure un parell de poemes”. A més, quan hi aterra per primera vegada, el 1972, amb 32